

Innholdsfortegnelse

Innledning	11
Introduksjon og casebeskrivelser	11
Kapittel 1	
Barn og elever i utfordrende kontekster: ulike perspektiver	19
Ulike kjennetegn for kategorien alvorlige atferdsproblemer	22
Refleksjoner omkring temperament.....	23
Autoritetsmotstand.....	24
Negative handlinger.....	26
Empatiutvikling.....	27
Reaktive og proaktive negative handlinger	27
Reaktive negative handlinger.....	27
Proaktive negative handlinger	29
SIP-modellen som en innfallsvinkel for å forstå atferd	31
En nevrosekvensiell forståelse.....	35
Oppsummering og forslag til forskningsbaserte tiltak	39
Kapittel 2	
Stressmestring relatert til utfordrende atferd	40
Opplevelsen av mangel på kontroll.....	43
Stress og mestringstro.....	44
Tre tilnærminger til stresshåndtering.....	49
Emosjonsfokusert	49
Relasjonsfokusert	50
Problemfokusert	51
En utfordrende situasjon vurdert i en stressmodell.....	52
Primærvurdering	52
Sekundærvurdering.....	54

En modell som belyser stresstemaet.....	55
Kapasitet i forhold til belastninger og krav.....	55
Opplevelse av kontroll.....	56
Sosial støtte.....	56
Verdier truet.....	56
Målforpliktelse.....	57
Stressmestring og positiv psykologi.....	58
Forskningsbaserte tiltak relatert til stressmestring.....	59

Kapittel 3

Tidlig innsats, inkludering og veiledning	60
Betydningen av tidlig innsats.....	60
Inkludering som sentral forståelsesramme.....	62
Fellesskap.....	64
Deltakelse.....	67
Medvirkning.....	67
Hva er et godt utbytte i slike saker?.....	68
Veiledning bør være obligatorisk.....	68
Forskningsbaserte tiltak.....	69

Kapittel 4

Sosial emosjonell læring (SEL) som et sentralt forebyggende tiltak	70
En modell som gir en oversikt over temaet SEL (sosial emosjonell læring).....	73
Selvbevissthet.....	73
Selvregulering.....	74
Ansvarlige beslutninger.....	75
Sosiale ferdigheter.....	75
Sosial bevissthet.....	76
Distriktstilnærming til SEL-intervensjoner.....	77
Noen eksempler på prosjekter som omhandler sosial emosjonell læring.....	77
SELMA – en SEL-intervensjon i barnehagen.....	77
Robust – en SEL-intervensjon i skolen.....	79

Sosial kompetanse	79
Følelser.....	79
Oppmerksomt nærvær	80
Problemløsing.....	80
Lærende tankesett.....	80
TIKIS – Tuning in to kids in School.....	81
Forskningsbaserte tiltak relatert til SEL	82

Kapittel 5

Bygging av solide autoritative klima i barnehage og skole	83
Utvikling av et autoritativt organisasjonsklima	83
En modell som omhandler innholdskomponentene i et skoleklima	85
Oversikt over den autoritative teorien.....	88
Baumrinds 7 voksenstiler	90
Autoritativ: høy på relasjonskvalitet og høy på krav	92
Ettergivende: høy på relasjonskvalitet og lav på krav.....	93
Forsømmende: lav på relasjonskvalitet og lav på krav	94
Autoritær: lav på relasjonskvalitet, høy på krav	94
Forskningsbaserte tiltak relatert til autoritative klima.....	95

Kapittel 6

Kvalitet i interaksjoner mellom pedagog og barn/elev og intervensjonen «banking time».....	96
Hvordan vi skaper kvalitet i interaksjoner og betydningen av dette	96
En oversiktsmodell om interaksjoner i pedagogiske sammenhenger	99
«Banking time» – en intervensjon som handler om kvalitetsutvikling av interaksjoner	105
«Banking time» er basert på systemtenkning.....	106
Eksempler på «banking time»	107
Forskningsbaserte tiltak relatert til interaksjoner og «banking time»	108

Kapittel 7**Kapasitetsbygging og implementering av forskning**

og tiltak for barn og elever i utfordrende kontekster	109
Kapasitetsbygging på individ-, team- og organisasjonsnivå.....	109
Implementering av bokens tema	111
Å arbeide med kjernekomponenter på temaet utfordrende atferd ...	115
Bruk av implementeringsdrivere	116
Utvikling av intersubjektivitet (felles forståelse) i team og organisasjon	119
Et eksempel på en implementeringsplan relatert til bokens ulike tema.....	121
Bertram & Kerns ulike nivå av trening	123
Eksempler på treningsmetodikk.....	124
Lesing av fagstoff med refleksjoner kollektivt.....	124
IGP – individ-, gruppe- og plenumsaktiviteter.....	125
Kollegabasert veiledning.....	125
Verdenskafe	126
Workshop.....	127
Arbeid med teoretiske modeller.....	127
Et eksempel på hvordan en kan arbeide med figur 4.....	128
Et eksempel på hvordan en kan arbeide med figur 7.....	129
Et eksempel på hvordan en kan arbeide med figur 8.....	130
Et eksempel på hvordan en kan arbeide med figur 9.....	131
Casebeskrivelser og refleksjonsoppgaver	131
Case 1.....	131
Case 2.....	132
Case 3.....	133
Case 4.....	133

Kapittel 8**Drøfting og sammenstilling av bokens tema – en**

systemteoretisk tilnærming	134
Et systemteoretisk perspektiv: både individ og kontekst.....	134
En løvetannhistorie – når noe går godt, selv om forutsetningene er krevende	144

Vedlegg 1. Oversikt over forskningsprosjekter og intervensjoner som bokens forfatter har deltatt i.....	145
Vedlegg 2. § 13-4 i opplæringsloven. Fysiske inngrep for å avverje skade m.m. Med kommentarer.....	146
Referanser	148